

PrintRoom

Advies: negatief

- ▶ Geadviseerd subsidiebedrag: niet van toepassing
- ▶ Gevraagd subsidiebedrag: € 165.000,-

Samenvatting van de aanvraag

“PrintRoom is een in Rotterdam gevestigd initiatief dat al ruim 20 jaar aandacht schenkt aan de hedendaagse experimentele strategieën van kunstenaars en ontwerpers die publishing (publiceren in brede zin en vorm) als artistiek medium hanteren. Dit doen wij via een uitgebreid programma aan tentoonstellingen, lezingen, boekpresentaties, performances en workshops. Ook maken en geven wij eigen publicaties uit en beheren een dynamische verzameling van kunstenaarsboeken. Daarnaast organiseren we een Publisher in Residence programma met gasten van over de hele wereld. Ons doel is om van PrintRoom een ruimte te maken waar kunstenaars, publiek en uitgevers samenkomen en elkaar versterken, een plek van verbinding.

De komende vier jaar gaan we een actieve, aanjagende rol in ons netwerk spelen op drie gebieden die samenhangen en elkaar versterken. Artist publishing als ecologie: volgens principes uit de permacultuur laten we ecologieën ontstaan van vruchtbare uitwisseling, zoals op onze Summit. Wij bieden alternatieve, gedemocratiseerde publicatieplatforms in een tijd van polariserende commerciële media - onder andere met onze eigen Leesmap. In Book Klup en Publishing Kitchen ontwikkelen we nieuwe vormen van verbinden via artist publishing. Voor The Living Archive werken we met een peergroup aan de dynamische ontsluiting van de geschiedenis van het veld en ontwikkelen we modellen voor de toekomst.

Toegankelijkheid staat blijvend centraal, zowel voor een divers publiek als voor kunstenaars zelf. Wij faciliteren toegang tot internationale verspreiding van hun werk. Om dit te verduurzamen, willen we aan de aan ons gerelateerde professionals ook meer zekerheid kunnen bieden. Zo ontwikkelt PrintRoom haar positie als dé Nederlandse hub in het lokale, nationale en internationale interactieve netwerk van artist publishing.”

Artistieke en inhoudelijke kwaliteit

De commissie beoordeelt de artistiek-inhoudelijke kwaliteit als voldoende. PrintRoom heeft een langdurig historie op het gebied van artist publishing en beschikt over voldoende kennis en expertise op het gebied van het printen als kunstvorm en het organiseren van evenementen rondom dit thema. In de komende vier jaar wil de organisatie onderzoeken hoe door middel van experimentele vormen van archivering het erfgoed van artist publishing kan worden bewaard en overgedragen. Hoewel de commissie het archiveren van artist printwork een relevante uitbreiding van de activiteiten van de organisatie acht, vraagt het zich af of een dergelijke onderneming realistisch is gezien de beperkte capaciteit en digitale ervaring van PrintRoom.

Als gespecialiseerde hub voor artist publishing heeft PrintRoom een specifiek publiek. Het centrum bereikt kunstenaars en collectieven die zines of andere creatieve uitingen willen maken en niet-professionals die interesse hebben in verschillende printtechnieken. Door deelname aan een aantal toonaangevende beurzen heeft PrintRoom ook internationaal voldoende bereik onder de niche doelgroep van art publishing. Wel constateert de commissie dat PrintRoom in het publieksbereik ook het beursbezoek meerekent, wat een groter bereik suggereert dan werkelijk het geval is.

PrintRoom heeft een unieke identiteit en internationale reputatie binnen het niche veld van art publishing. De ideeën en concepten die PrintRoom rondom het genre heeft geformuleerd zijn eigen en authentiek.

Voor de komende jaren wil PrintRoom nieuwe, onconventionele, toegankelijke manieren van publiceren en distribueren voor artist publishing ontwikkelen, onder andere met behulp van de metafoor 'ecologie'. Los van de vraag of deze benadering uniek is, ontbreekt een heldere uitwerking van de genoemde concepten. De commissie had graag concrete voorbeelden gelezen met betrekking tot de intentie om van ecologie en permacultuur te leren hoe duurzame platforms kunnen worden ontwikkeld, zoals in de aanvraag staat beschreven.

Waarde voor de stad, de bewoner en de discipline

De commissie beoordeelt de waarde voor de stad, haar bewoners en de discipline als zwak. Ondanks hun niche-karakter laat PrintRoom zien zich niet op een eiland te bevinden, maar deel uit te maken van een internationale beweging. Als printruimte werkt PrintRoom samen met diverse nationale en internationale kunstpartners en speelt op dat aspect een relevante rol in het veld van art publishing. Daarnaast worden samenwerkingen gezocht met grote initiatieven in de stad zoals Museumnacht en het IFFR. Haar maatschappelijke betrokkenheid profileert PrintRoom door het openstellen van een 'library' van protestbanners, maar ook door middel van haar Riso Werkplaats, die met behulp van een eenvoudige techniek een laagdrempelige manier biedt van publishing. Hoewel PrintRoom het potentieel van deze techniek herkent in het maken van verbinding met diverse sociale gemeenschappen, mist de commissie een stevig uitgewerkte visie op dit thema. De beschreven plannen voor buurtactiviteiten, zoals het project Publishing Kitchen, waarbij gezamenlijk een maaltijd wordt voorbereid en recepten worden uitgewisseld als basis voor uitwisseling en dialoog en het community printing concept voor Boek Klup, voelen wat oppervlakkig, weinig doordacht en niet in verhouding met de urgentie die de tekst van de aanvraag suggereert. Uit de aanvraag blijkt dat PrintRoom is begaan met het hoge percentage laaggeletterdheid in haar directie omgeving, maar een verduidelijking van de rol die zij hierin kan en vervullen ontbreekt. De commissie mist in deze ambities uitgewerkte strategieën en merkt daarbij op dat het taalgebruik van PrintRoom niet erg uitnodigend overkomt.

Printroom zoekt constant naar innovatie op het gebied van prints en geeft ook jonge kunstenaars ruimte voor experiment. 'Experimental publishers' staan bij Printroom

centraal. Dit beoordeelt de commissie niet als innovatief. Het zijn aandachtspunten die verwacht mogen worden binnen de artistiek-inhoudelijke missie en visie.

Uit de aanvraag blijkt dat PrintRoom oog heeft voor haar rol in een diverse wijk als Rotterdam-West en door onder andere co-creatie de verbinding wil aangaan met haar directe, vaak laaggeletterde omgeving. De plannen zijn alleen zo weinig concreet, dat de commissie twijfels heeft over de haalbaarheid ervan. Wel bereikt PrintRoom een redelijk jong publiek wat niet voor alle cultuurinstellingen vanzelfsprekend is. Op het gebied van personeel is de organisatie voldoende bezig met inclusiviteit en heeft een divers bestuur op het gebied van gender, leeftijd, geaardheid, achtergrond. Wel mist de commissie een duidelijke visie op de manier waarop inclusie geïntegreerd is in haar programma, partners en publiek. Op dit gebied constateert de commissie dat er weinig onderzoek wordt gedaan en geen nieuwe doelstellingen worden geformuleerd.

Zakelijke kwaliteit

De commissie beoordeelt de zakelijke kwaliteit als zwak. De commissie spreekt waardering uit voor het feit dat PrintRoom met zo'n kleine bezetting al tien jaar toonaangevend is op het gebied van artist publishing. Tegelijkertijd leidt de minimale omvang van de staf tot een risicovolle spreiding en verdeling van de werkzaamheden en verantwoordelijkheden. Met betrekking tot de Governance Code Cultuur constateert de commissie dat er sprake is van een bestuur dat in meerdere opzichten divers van samenstelling is. Wel ontbreekt er een externe vertrouwenspersoon en wordt zelfevaluatie van het bestuur niet expliciet benoemd. Hoewel de organisatie voor de komende periode extra middelen begroot om mensen in loondienst te nemen en zo de Fair Practice Code beter in praktijk te brengen, blijft fair pay vanwege de grote afhankelijkheid van zzp'ers een risico. Hoewel PrintRoom met betrekking tot schaalvergroting ambities formuleert met onder andere een nieuwe locatie en de wens om meer mensen in loondienst te nemen, mist de commissie een realistische tussenstap die een minder groot beslag legt op de begroting. Met betrekking tot de Governance Code Cultuur constateert de commissie dat er sprake is van een bestuur dat in meerdere opzichten divers van samenstelling is. Wel ontbreekt er een externe vertrouwenspersoon en wordt zelfevaluatie van het bestuur niet expliciet benoemd. Hoewel de organisatie voor de komende periode extra middelen begroot om mensen in loondienst te nemen en zo de Fair Practice Code beter in praktijk te brengen, blijft fair pay vanwege de grote afhankelijkheid van zzp'ers een risico.

Bij PrintRoom is sprake van een ongezonde financiële bedrijfsvoering. De commissie leest in de aanvraag een rommelige begroting, een zwakke financiële positie en wankelende financiële plannen. In 2022 was PrintRoom voor meer dan 80 procent afhankelijk van subsidie inkomsten, waarvan de helft vanuit Cultuurplan Rotterdam. Met een zeer laag eigen vermogen beschikt PrintRoom over weinig financiële buffers.

De meegeleverde begroting is geen toereikende vertaling van de plannen. Ondanks een daling van de activiteiten voor de periode 2025-2028 gaat PrintRoom uit van bijna een

verdubbeling van de lasten ten opzichte van 2022, van € 231.500,- naar € 430.500,-. De personeelslasten stijgen met € 141.700,- naar € 315.500,- door onder meer hogere uurtarieven, het in loondienst nemen van een zakelijk directeur en door de hoge accountantskosten. Om de stijging van lasten te kunnen betalen dienen de baten ook bijna te verdubbelen. PrintRoom rekent op een forse stijging van bijdragen uit private fondsen. Het subsidieaandeel zou moeten stijgen van € 189.600,- in 2022, naar € 344.700,- in de begrotingsperiode 2025-2028. De verdubbeling van de lasten staat niet in verhouding tot de daling van de activiteiten. De commissie acht deze koers erg risicovol.

PrintRoom beschikt over een financieringsmix waarin de risicospreiding licht verbetert ten opzichte van 2022, voornamelijk door een toename van eigen inkomsten en een procentuele afname van subsidies. De totale baten van PrintRoom bedroegen in 2022 volgens de jaarrekening € 225.100,-, waarvan 15,8 procent eigen inkomsten en 84,2 procent subsidies. Voor de periode 2025-2028 blijft PrintRoom nog steeds sterk afhankelijk van subsidies.